

P rogramatikusok

Léphaft Pál a Duna TV Világunk című műsorában, hol is harmadmagával szerepelt a Telepi Rádió munkatársaként, kikérte magának/maguknak, hogy őket határon túli karikaturistaként, humoristaként, parodistaként nevezzék meg. Mint mondta, ők nem határon túli, hanem magyar humoristák.

Okkal mondta ezt, mondhatnánk.

De mégis. Mint Danilo Kiš írta anno: „...a jugoszláv, a szerb és a horvát irodalomban bizonyos írók ázsiója pont az ilyen szektásságon alapszik; ezeknél az íróknál fontosabb a jelző, mint a főnév: ők mindenekelőtt (programatikusan) *szerb, horvát* írók, s csak aztán *írók*. De ez a jelenség nem csak ránk jellemző. Egyszóval szeretném elkerülni a jelző veszedelmes vonzását.”

Azaz Léphaft felháborodása is akkor lett volna jogos, ha azt mondja: mi nem ilyen vagy olyan humoristák vagyunk, nem a jelző a lényeg, hanem az, hogy humoristák vagyunk.

Mert így ők is *programatikusak* maradtak. (SZHGY)

M i a magyar?

A következő „kérdőívet” kaptam az egyik budapesti „kutatóintézetből”, amely a határon túli magyar kisebbséggel is foglalkozik:

„Kérlek, amennyiben időd engedi, néhány mondatban válaszolj az alábbi kérdésekre:

1. Szerinted ma is érvényes az az állítás, miszerint: *Nyelvében él a nemzet?*
2. Szerinted Tallérosy Zebulon a magyar nemzet tagja-e?
3. Szerinted Liszt Ferenc, akiről köztudott, hogy nem tudott magyarul, a magyar nemzet tagja-e?
4. Szerinted ma a határon túliak létét mi dominálja, a kisebbségi státus, vagy az utóbbi években megváltozott lehetőségek?”

Mármost ez vagy vicc – de annak aztán meg nagyon rossz –, vagy komoly, és akkor még rosszabb a poén. Mert ha azoknak, akik abból élnek, hogy minket, határon túli magyarokat „kutatnak”, tehát az ún. etnobiznisz részesei, hisz ha nem lennénk, nem volna mit kutatniuk, s nem volna miből megélniük (avagy más munka után nézhetnének), ilyesmi jut eszükbe, e négy „kérdéskör” összegzésével foglalkoznak majd (gondolom, nem én vagyok az egyetlen megkérdezett), akkor elvitte a cica az egészet.

Bár játéknak egész jó. Nekem is lennének kérdéseim:

1. Szerinted él a nemzet? (Bármelyik.)
2. Szerinted Hans Castorp, amikor a svájci Varázshegyen tartózkodott, a német vagy a svájci nemzet tagja volt-e?
3. Szerinted azok a vajdasági magyar politikusok, akik alig is tudnak magyarul, a magyar nemzet tagjai-e?
4. Szerinted ma mi dominálja a létet? Inkább a jelen vagy a jövő? (Vö. Martin Heidegger filozófiájával.)

Válaszaikat a *Híd* szerkesztőségébe várjuk. (SZHGY)

Mi a cigány?

Amíg világ a világ, lesznek zsidó, cigány, székely, Mujo és Hasó-s stb. viccek, így van ez rendjén. Ahogyan vannak rossz és jó viccek is, sőt, olyan viccek, amelyek nem viccek. A *Magyar Szó* mellékleteként megjelenő *Képes Ifjúság* viccrovata januárban az Év legjobb kisebbségi vicce cím alatt hozta a következő viccet: „A cigány elmegy dolgozni.”

Ez azonban nem vicc, hanem bornírt előítéletesség, színtiszta butaság.

Jegyezzük fel, hogy jobb napokat látott ifjúsági hetilapunk ma már a *Magyar Szó* mellékleteként jelenik meg, minek alapítója a Magyar Nemzeti Tanács, és amely tetemes támogatást kapott nemrégiben a Szülőföld Alaptól is.

A kisebbségi magyarságban élőkért való aggódásból élőknek azonban ez nem szúrja a szemét: csak az a téma, ha minket vernek vagy aláznak meg, ha mi alázunk meg másokat, az szimpla vicc a mindig pajkos ifjúság lapjában. (SZHGY)

Hangjáték-kultúra

Kultúránk újabban nem irodalmi kultúra, hanem rádióhangjáték-kultúra. A világon nincs olyan napilap, amely hangjátékokat közöljön (gondoljuk mi, hiszen azt mégsem tudjuk, hogy brazil vagy éppen szibériai napilapok mit tesznek – ki tudja, lehet, azok is rádióhangjáték-kultúrák). Egyedüli vajdasági magyar napilapunk kulturális melléklete viszont nem riad vissza ennek felvállalásától: ugyan a rádióhangjátéknak elvben rádióban kellene elhangzania, s noha ma már minden napilap menekül a kétoldalas írásoktól is (bárminő műfajban), itt nem ez történik.

Vajon miért – tesszük fel a kérdést, de pusztán retorikailag, választ immár senkitől sem várván. (SZHGY)